اخبار

عضو کمیسیون اقتصادی عنوان کرد:

لزوم بررسی طرح تنظیم بازار بورس کالا در کمیسیون اقتصادی

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: طرح تنظیم بازار کالاهای مشمول الزام عرضه در بورس کالا نیاز به بررسی همه جانبه داشته و باید در کمیسیون اقتصادی بررسی شود.

به گزارش پیام آشنا، فتح الله تولسی گفت: اعتماد مردم به دلیل عملکرد گذشته بورس کم شده و در دوره فعلی باید همه تلاش‌ها در راستای بازگشت این اعتماد به بازار سرمایه باشد.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس با اشاره به نامه رئیس سازمان بورس به رئیس مجلس شورای اسلامی در مورد خروج طرح تنظیم بازار کالاهای مشمول الزام به عرضه در بورس‌های کالایی از دستور کار مجلس و ارجاع این طرح به کمیسیون اقتصادی و الحاق آن به طرح اصلاح قانون بازار اوراق بهادار، افزود: بورس کالا با مباحث اقتصادی سروکار دارد و در ساختار وزارت اقتصاد تعریف شده است و انتقال آن به وزارت صمت درست نیست و تأکید می‌کنم بورس و بازار سرمایه مباحث کلان اقتصادی است و ربطی به وزارت صمت ندارد.

تولسی تصریح کرد: طرح تنظیم بازار کالاهای مشمول الزام عرضه در بورس‌های کالایی باید در کمیسیون اقتصادی به عنوان کمیسیون تخصصی این طرح مورد بررسی قرار می‌گرفت که متأسفانه این اتفاق رخ نداد و در حال حاضر لازم است به صورت کارشناسی در کمیسیون و ذیل طرح اصلاح قانون اوراق بهادار مورد بررسی قرار گیرد.

نماینده مردم کیودرآهنگ در مجلس، تأکید کرد: اینکه از جمله اهداف این طرح، تنظیم مداوم بازار کالاهای مشمول الزام به عرضه در بورس‌های کالایی از جمله زنجیره فولاد، فلزات اساسی، گاز و پتروشیمی، نفت و مواد هیدروکربنی و میعقات گازی و محصولات پتروشیمی و پالایشی عنوان شده است، نیاز به بررسی دقیق‌تر با حضور کارشناسان و صاحبنظران داشته و نمی‌شود موضوع به این مهمی را که ممکن است بازار سرمایه را به سمت سراشیبی ببرد بدون دقت و بررسی همه جانبه تصویب کرد.

مدیرعامل توزیع برق البرز:

احتمالاً تا پایان تابستان قطع برنامه‌ریزی شده برق نداریم

مدیر عامل شرکت توزیع برق استان البرز گفت: با توجه به اینکه تمام واحدهای نیروگاهی کشور تا پایان اردیبهشت امسال اصلاح و ترمیم و وارد مدار شده‌اند و همچنین به واسطه اینکه تا قبل از خرداد شرایط آب و هوایی کشور به گونه‌ای بود که نیازی به استفاده از برق تولیدی نیروگاه‌های برق آبی نشد، به نظر می‌رسد تابستان امسال را بدون قطعی برنامه ریزی شده سپری می‌کنیم.

به گزارش پیام آشنا، حسن کریمی با اشاره به پیش بینی افزایش دمای هوا در روزهای پیش رو و لزوم مدیریت مصرف انرژی برق اظهار کرد: تا کنون با همکاری مشترکین، خاموشی برنامه ریزی شده برق در البرز اعمال نشده و امیدواریم با ادامه همین روند فصل گرم سال را بدون مشکل پشت سر بگذاریم.

وی ادامه داد: با توجه به افزایش دمای هوا بدیهی است میزان استفاده مردم از وسایل سرمایشی مثل کولرهای آبی و گازی افزایش می‌یابد که همین امر باعث افزایش مصرف انرژی خواهد شد.

وی با بیان اینکه مردم با انجام چند راهکار ساده می‌توانند شرکت برق را در تامین برق پایدار و مستمر متازل یاری کنند، گفت: در شرایط فعلی توصیه می‌شود مردم در زمان روشن کردن کولرهای آبی از دور کند آن استفاده کنند.

کریمی تاکید کرد: بهتر است دمای کولرهای گازی را نیز روی ۲۵ درجه قرار داده و وسایل برقی اضافه را هم خاموش کنند.

این مسئول استفاده از نور طبیعی در طول روز، استفاده از لامپ و لوازم برقی کم مصرف و عدم استفاده از وسایل برقی پر مصرف در ساعات اوج مصرف برق را از دیگر راهکارهای مدیریت مصرف برشمرد.

مدیرعامل شرکت برق البرز با تاکید بر اینکه مشترکین خوش مصرف جایزه دریافت می‌کنند، افزود: این مشترکان به ازای هر کیلووات ساعت صرفه جویی در مصرف برق، پنج برابر یاداش دریافت می‌کنند.

وی در پایان توضیح داد: با توجه به اینکه تمام واحدهای نیروگاهی کشور تا پایان اردیبهشت امسال اصلاح و ترمیم و وارد مدار شده‌اند و همچنین به واسطه اینکه تا قبل از خرداد شرایط آب و هوایی کشور به گونه‌ای بود که نیازی به استفاده از برق تولیدی نیروگاه‌های برق آبی نشد، به نظر می‌رسد تابستان امسال را بدون قطعی برنامه ریزی شده سپری می‌کنیم.

وی اضافه کرد: البته همکاری بخش صنعت و چاه‌های کشاورزی و همچنین تغییر ساعات کاری ادارات هم در این زمینه بی تاثیر نخواهد بود.

رئیس سازمان هواپیمایی اعلام کرد

بازگشت پروتکل‌های کرونایی در پروازهای خارجی و داخلی

رئیس سازمان هواپیمایی کشوری از بازگشت پروتکل‌های بهداشتی مقابله با کرونا در پروازهای خارجی و داخلی خبر داد و گفت: در این زمینه کاملا تابع مصوبات ستاد ملی مقابله با کرونا هستیم.

به گزارش پیام آشنا، محمد محمدی بخش اظهار کرد: پروتکل‌های بهداشتی در پروازها بر اساس آخرین ستاد ملی مقابله با کرونا اعلام کند، اجرایی خواهد شد چرا که صنعت هوانوردی همواره تابع این پروتکل‌ها و مصوبات بوده و هست اما با توجه به تجربه‌ای که در سال‌های گذشته در زمینه مقابله با کرونا داشتیم در برخی حوزه‌ها باید بازنگری صورت گیرد. همچنین در حوزه غربالگری و اطلاع‌رسانی باید بهتر از گذشته عملی کنیم تا مردم و مسافران این پروتکل‌ها را رعایت کرده و از انجام سفرهای غیر ضرور پرهیز کنند.

وی افزود: همه باید استفاده از ماسک را برای خود الزامی کنند و در همه مراکز تجمع از جمله پروازها این پروتکل‌ها را رعایت کنند. البته سفرهای هوایی بر اساس آمار کمترین حجم را در میان دیگر سفرهای زمینی و ریلی دارد.

رئیس سازمان هواپیمایی کشوری در پاسخ به این سوال که آیا پروتکل‌های بهداشتی دیگر مانند فاصله‌گذاری اجتماعی و کاهش تعداد مسافران پذیرش شده در پرواز اجرایی خواهد شد یا خیر؟ گفت: پروتکل بهداشتی که تحت عنوان فاصله گذاری اجتماعی در پروازها انجام می‌شد در هیچ جای دنیا وجود نداشت و چندان کارشناسی نبود. بنابراین باید در وضع و اجرای پروتکل‌های بهداشتی بررسی‌های بیشتری کنیم تا آسیبی به صنعت وارد نشود.

محمدی بخش ادامه داد: با توجه به شیوع موج جدید ویروس کرونا بسیاری از کشورها پروتکل‌های بهداشتی مقابله با ویروس کرونا را بازگرده‌اند و در ایران نیز این اتفاق افتاده است. همه ایرلاین‌ها موظف هستند پروتکل‌های بهداشتی را با توجه به مصوبات ابلاغ شده ستاد ملی مقابله با کرونا رعایت کنند.

رئیس سازمان هواپیمایی کشوری اعلام کرد: هر مسافری که قصد سفر به کشوری را دارد باید پروتکل‌های بهداشتی ابلاغ شده توسط کشور مبدأ مانند کارت واکسن، تست PCR و را رعایت کند و شرکت‌های هواپیمایی نیز باید به این مسائل توجه کنند. همچنین در پروازهای ورودی نیز پروتکل‌های بهداشتی از جمله ارائه کارت واکسن و تست PCR الزامی است.

وی همچنین در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه آیا برای بازگشت حجاج ایرانی پروتکل‌های بهداشتی مذکور رعایت می‌شود یا خیر؟ گفت: با توجه به شرایط موجود وضعیت پروازهای حج نمی‌توانیم از حجاج ایرانی تست PCR بخواهیم، اما غربالگری حجاج در همه فرودگاه‌ها انجام می‌شود و آن‌ها خودشان از طریق مسئولان کاروان علائم‌شان را اظهار می‌کنند و بر این اساس به زائرانی که دارای علائم هستند، رسیدگی خواهد شد.

در گردهمایی مشترک دفاتر بسیج تجار و فعالان اقتصادی کشور مطرح شد؛

وجود ۱۶۰ برند ملی و چهار هزار واحد صنعتی در البرز

در راستای نقش‌آفرینی بسیج در تعامل سازنده با فعالان بخش خصوصی و استفاده از ظرفیت تلاشگران این عرصه در تقویت توانمندی‌های تولیدی و صنعتی، دفاتر تخصصی بسیج تجار و فعالان اقتصادی در سطح اتاق های بازرگانی سراسر کشور تشکیل شد. این تشکل مهم بخش خصوصی در قالب هم‌افزایی با بسیج کشور به دنبال شناسایی ظرفیت‌های مغفول اقتصادی در دو حوزه صنعت و تولید و همچنین رفع موانع پیش‌روی فعالان اقتصادی است و با همین رویکرد دفاتر تخصصی بسیج تجار در سطح اتاق های بازرگانی کشور از جمله البرز تشکیل شده است. در همین راستا دومین گردهمایی مشترک مسئولان و دبیران اجرای دفاتر بسیج تجار و فعالان اقتصادی اتاق‌های بازرگانی کشور به میزبانی البرز در روز سه شنبه ۲۸ تیرماه ۱۴۰۱ برگزار شد.

به گزارش پیام آشنا، در قالب این نشست فرصتی فراهم شد تا ضمن تعامل و گفتگوی مسئولان و دبیران دفاتر بسیج تجار اتاق‌های بازرگانی کشور با توجه به اهمیت معرفی ظرفیت‌های تولیدی و صنعتی البرز، توانمندی‌های این استان در دو بخش مهم اقتصادی تشریح شده و هدف‌گذاری‌هایی نیز در راستای رفع برخی چالش‌های پیش‌روی صنعتگران استان انجام شود.

رئیس اتاق بازرگانی البرز:

مصوبات این نشست در جلسات مرجع تصمیم گیری در اتاق های بازرگانی مطرح می‌شود

پرهام رضایی؛ رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان البرز روز سه شنبه در دومین گردهمایی مشترک مسئولان و دبیران اجرایی دفاتر بسیج تجار و فعالان اقتصادی اتاق های بازرگانی کشور که به میزبانی اتاق البرز برگزار شد، بیان کرد: ظرفیت بسیار بالایی در اتاق های بازرگانی با ایجاد دفاتر بسیج تجار و فعالان اقتصادی ایجاد شده است و این دفاتر با توجه به ارتباطات حاکمیتی خود می‌توانند مشکلات این حوزه را پیگیری کنند.

وی در تبیین نقش صحیح دفاتر بسیج تجار و فعالان اقتصادی در اتاق های بازرگانی گفت: در هر استانی نسبت به ظرفیت آن منطقه دستورات جلساتی در قالب سلسله نشست‌های دفتر بسیج انجام می‌شود و پیگیری ها در خصوص مباحث جلسات قبلی نیز باید در دستور کار باشد تا به هنگام برگزاری نشست های مرجع تصمیم گیری در اتاق های بازرگانی از جمله جلسات هیات رئیسه و هیات نمایندگان مباحث مطروحه برای آنها نیز تشریح شده و پیگیری شود.

رئیس اتاق بازرگانی البرز با اشاره به ظرفیت های این استان در دو حوزه گردشگری و کشاورزی عنوان کرد: نزدیک به چهار هزار واحد صنعتی در البرز فعالیت دارند و شهرک صنعتی اشتهارد با حدود ۷هزار واحد صنعتی به عنوان بزرگترین شهرک صنعتی خاورمیانه در این استان قرار دارد.

وی با اشاره به وجود ۱۶۰ برند ملی در البرز گفت: میز صنعت ماکارونی، سبزی و صیفی نیز در البرز فعال است و دستیابی رقم‌های قابل توجهی از جمله صادرات ۲۰ هزار کانتینر محصولات کشاورزی در سال گذشته از جمله ظرفیت های این استان است.

به گفته رضایی در بنادر حوزه خلیج فارس حجم بالایی از صادرات سبزی و صیفی کشور از آن البرز است و این استان در حوزه تولید و صادرات محصولات صنایع غذایی، دارویی، قطعه سازی و کشاورزی نیز توانمندی های زیادی دارد.

وی بیان کرد: گردهمایی های مشترک دفاتر تخصصی بسیج تجار و فعالان اقتصادی اتاق های بازرگانی کشور با مرور زمان نتایج بهتری در حوزه رفع مشکلات بخش های تولیدی و صنعتی کسب خواهد کرد.

رئیس اتاق بازرگانی البرز عنوان کرد که این مجموعه نیز در کنار دیگر اتاق‌های بازرگانی کشور از ظرفیت هایی که دارد برای تعامل سازنده با دفاتر بسیج تجار استفاده خواهد کرد.

رئیس سازمان بسیج اصناف کشور: حمایت از فعالیت های صادرات محور در دستور کار است

غلامرضا حسن پور؛ رئیس سازمان بسیج اصناف البرز نیز در ادامه گفت: با توجه به اینکه بیش از یک دهه است که از سوی مقام معظم رهبری در انتخاب شعار سال به موضوعات اقتصادی اهمیت ویژه ای شده است، بسیج نیز در این زمینه به یاری فعالان اقتصادی آمده و به عنوان پشتیبان به آنها کمک می کند.

وی ادامه داد: شعار بسیج در حمایت از فعالان اقتصادی به عنوان سنگربانان جبهه اقتصادی موضوع حمایت، هدایت و نظارت است که خوشبختانه تاکنون به خوبی محقق شده است.

رئیس سازمان بسیج اصناف، بازاریان و فعالان اقتصادی کشور با اشاره به اهمیت رفع موانع تولید عنوان کرد: در این زمینه نکاتی از سوی مسئولان و دبیران دفاتر بسیج تجار کشور در جلسات گردهمایی های مشترک مطرح شده است و در این راستا پرداختن به فعالیت های صادرات محور از موضوعات اساسی است و بسیج نیز تاکنون با توجه به ظرفیت های ایجاد شده کمک زیادی به فعالان اقتصادی در این حوزه داشته است.

وی با بیان اینکه مجموعه بسیج با همکاری اتاق های بازرگانی کشور به دنبال رفع موانع پیش روی فعالان اقتصادی است، گفت: در نشست گردهمایی دفاتر تخصصی بسیج تجار اتاق های بازرگانی مسائل مهمی پیرامون صادرات به کشورهایی نظیر عراق، روسیه و یا سوریه مطرح شده است.

حسن پور با اشاره به تشکیل میزهای تخصصی توسط دفاتر بسیج تجار در نقاط مختلف کشور بیان کرد: در استان خوزستان راه اندازی میزتخصصی برای کشورهای عربی نظیر عراق و یا در مشهد مقدس میزی برای کشور افغانستان و کشورهای آسیایی میانه مطرح شد و یکی دیگر از تصمیمات آتی ماراه‌اندازی کارگروه تخصصی ویژه صنعت نساجی، پوشاک و چرم است.

وی در ادامه گفت: خوشبختانه دفتر بسیج تجار و فعالان اقتصادی اتاق بازرگانی البرز تاکنون به خوبی فعالیت داشته است. البرز استانی صنعتی است و باید به نحوی برنامه ریزی شود که از ظرفیت های موجود در این استان به بهترین شکل ممکن بهره برداری شود و استان های کوچک و بزرگ در تعامل با یکدیگر بتوانند نیازهای موجود را رفع کنند.

رئیس سازمان بسیج اصناف، بازاریان و فعالان اقتصادی کشور با اشاره به توانمندی البرز در حوزه کشاورزی افزود: با هماهنگی دیگر استان ها می توانیم یک قطب کشاورزی در البرز ایجاد کنیم، از سویی وجود منطقه ویژه اقتصادی و فرودگاه بین المللی پیام نیز یک ظرفیت مهم در این استان است که باید به خوبی از آن بهره برداری شود.

وی مهم‌ترین رویکرد دفتر بسیج تجار در سال جاری را تقویت فعالیت های دفاتر بنیان برشمرد و ادامه داد: این ظرفیت ها در استان های مختلف شناسایی شده است، ما باید در راستای بازاریابی و بازارسازی برای شرکت ها و مجموعه های دفاتر بنیان کار کنیم از این رو به دنبال شناسایی پتانسیل های موجود استانی در این راستا هستیم.

حسن پور یکی دیگر از اهداف مهم دفاتر بسیج تجار در حمایت از مجموعه های دفاتر بنیان را تقویت سرمایه در گردش این شرکت‌ها برشمرد و گفت: باید بازارهای محصولات تولیدی این شرکت ها در دیگر کشورها را پیدا کرده و به یک هدف مهم دست یابیم که در این راستا رونق کسب و کار شرکت های دفاتر بنیان با تکیه بر توان بخش خصوصی تعریف شده است.

رکوردشکنی مصرف برق کشور

دیروز سخت‌ترین روز صنعت برق است

سخنگوی صنعت برق با اعلام اینکه مصرف برق دیروز به شدت افزایش پیدا کرده است، گفت: دیروز سخت‌ترین روز صنعت برق است و خوزستان دمای بالای ۵۰ درجه را تجربه می‌کند و برق این مناطق باید تامین شود.

به گزارش پیام آشنا، مصطفی رجبی مشهدی گفت: طبق نمودارها، مصرف برق دیروز به شدت افزایش پیدا کرده و در هر ساعت هزار مگاوات نسبت به رکورد هفته گذشته در روز ۲۱ تیر، بیشتر شده است.

وی افزود: در روز ۲۱ تیر ۱۴۰۱ رقم مصرف برق در ساعات اوج به ۶۸ هزار و ۱۰۷ مگاوات رسید که در صورت ادامه روند مصرف دیروز، این رقم به بیش از ۶۹ هزار مگاوات خواهد رسید در صورتی که تأمین نیروگاه‌های کشور کمتر از این میزان است.

رجبی مشهدی اضافه کرد: لازم است مشترکین در ساعات اوج مصرف که از ساعت ۱۲ آغاز و تا ساعت ۱۸ ادامه دارد از وسایل پر مصرف کمتر استفاده کنند و دمای کولرهای گازی را روی ۲۵ درجه تنظیم کنند و از دور کند کولرهای آبی استفاده کنند.

سخنگوی صنعت برق ادامه داد: دیروز سخت‌ترین روز صنعت برق است و ۷ شهر استان خوزستان دمای بیش از ۵۰ درجه را تجربه می‌کنند که برق این مناطق باید تأمین شود.

رجبی مشهدی در پایان گفت: از مشترکینی که در مناطق سردسیر هستند و امکان استفاده نکردن از کولر را دارند تقاضای کاهش مصرف را داریم تا برق هیچ مشترکی قطع نشود.

بانک مرکزی سقف فروش ارز مسافرتی را اعلام کرد

بانک مرکزی در اطلاعیه‌ای سقف فروش ارز مسافرتی با ارز توافقی را ۲۰۰۰ یورو و سقف فروش ارز مسافرتی با ویزا و هوایی را ۵۰۰ یورو اعلام کرد.

به گزارش پیام آشنا، بانک مرکزی در اطلاعیه‌ای سقف فروش ارز مسافرتی را ۲۰۰۰ یورو و سقف فروش ارز مسافرتی با ویزا و هوایی را ۵۰۰ یورو اعلام کرد.

در این اطلاعیه آمده است:

«قابل توجه کلیه صرافی های دارای مجوز معتبر نظر به ساماندهی مصارف ارزی خدماتی و روان سازی معاملات خرید و فروش ارز در شبکه صرافی های کشور و با عنایت به تعمیق بازار معاملات ارز با نرخ توافقی و همچنین فروش ارز به اشخاص حقیقی تا سقف ۲۰۰۰ یورو در سرفصل سایر (کد ۲۴)، سقف فروش ارز مسافرتی برای کشورهای با ویزا (هوایی - کد ۵۱)، موضوع ابلاغیه شماره ۳۰۱۴۰۵ مورخ ۱۴/۱۰/۱۴۰۰، مبلغ ۵۰۰ یورو یا معادل آن به سایر ارزها تعیین می‌شود.

بدیهی است، متقاضیان و مسافرین خارج از کشور می توانند حسب نیاز خود از یکی از طرق فوق (خرید ارز مسافرتی یا ارایه مدارک تعیین شده تا سقف ۵۰۰ یورو و یا ۲۰۰۰ یورو سرفصل سایر از طریق بازار توافقی) اقدام نمایند.»

تاثیر خشکسالی بر نرخ بیکاری فصل بهار

بررسی‌ها نشان می‌دهد در فصل بهار ۱۴۰۱، باوجود افزایش سطح اشتغال در بخش خدمات، بعدلیل خشکسالی، ۴۶۷ هزار نفر از سطح اشتغال در بخش کشاورزی کاسته شده و این مهم‌ترین عامل در رشد ۰.۴ درصدی نرخ بیکاری در این فصل بوده است.

به گزارش پیام آشنا، نرخ بیکاری در فصل بهار طبق گزارش مرکز آمار ایران به ۹.۲ درصد رسیده است که نسبت به بهار سال گذشته ۰.۴ درصد افزایش نشان می‌دهد؛ اما این افزایش نرخ به چه دلیل بوده است؟

جزئیات سطح اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی نشان می‌دهد بهار سال ۱۴۰۰ میزان اشتغال در ۴ میلیون و ۲۴۹ هزار و ۷۵۴ نفر بوده اما این رقم در فصل بهار امسال به ۳ میلیون و ۷۸۲ هزار و ۵۰۰ نفر کاهش یافته است. این میزان کاهش سطح اشتغال در بخش کشاورزی ناشی خشکسالی و کاهش تولید محصولات کشاورزی و نیروی کار مورد نیاز برای برداشت محصول در فصل بهار بوده است. درواقع این کاهش ۴۶۷ هزار نفری اشتغال در بخش کشاورزی و نه بدلیل سیاست‌های اقتصادی بلکه به‌خاطر خشکسالی رخ داده است.

در همین راستا میزان اشتغال در بخش خدمات از ۱۱ میلیون و ۵۵۲ هزار و ۳۹۷ نفر در بهار سال گذشته به ۱۲ میلیون و ۷۸ هزار و ۱۹۰ نفر افزایش یافته است.

با توجه به میزان اشتغال ناقص و حجم اشتغال ۷ میلیون و ۷۱۱ هزار و ۶۸۰ مفری در بخش صنعت، مجموع نیروی کار شاغل در بهار ۱۴۰۱ بالغ بر ۲۵ میلیون و ۸۵۴ هزار و ۶۹۱ نفر بوده و میزان نیروی کار شاغل در بهار ۱۴۰۰ معادل ۲۵ میلیون و ۹۸۵ هزار و ۹۵۸ نفر بوده است.

در صورتی که بخش کشاورزی را از سطح اشتغال در بهار ۱۴۰۰ و بهار ۱۴۰۱ حذف کنیم، میزان اشتغال در فصل بهار امسال ۳۳۵ هزار نفر بیشتر از مدت مشابه سال گذشته خواهد بود. و این نشان می‌دهد آنچه که موجب رشد ۰.۴ درصدی نرخ بیکاری در فصل بهار ۱۴۰۱ شده، خشکسالی در بخش کشاورزی بوده است.

یادداشت

چهار چالش اساسی اقتصاد

جهان در ماه‌های گذشته با مسائل پیچیده‌ای روبه‌رو شده است. در گریز با تبعات کرونا، شروع جنگ اوکراین، افزایش قیمت و کمبود مواد غذایی (به‌ویژه کالاهای اساسی از جمله گندم، ذرت، روغن و...)، جهش قیمت انرژی، سرعت گرفتن تغییرات آب و هوایی در جهان و گسترش خشکسالی‌ها از جمله چالش‌های جدی هستند که این روزها بسیاری از کشورهای جهان از جمله کشورهای اروپایی و آمریکا با آنها مواجه شده‌اند. در کشور ما علاوه بر مسائل فوق، تحریم‌ها و سوءمدیریت‌های اقتصادی نیز مزید بر علت بوده است.

در این یادداشت قصد دارم به چهار چالش اساسی که در حال حاضر کشورمان و بسیاری از کشورهای جهان با آنها درگیر هستند، بپردازم؛ مشکلاتی که در صورت عدم توجه جدی به آنها در ماه‌های آینده و برنامه‌ریزی نکردن برای حلشان، می‌توانند به گره‌های کور تبدیل شوند. تا جایی که بانک جهانی در گزارشی اعلام کرده است خطر بازگشت جهان به سال ۱۹۷۰ و بروز رکود اقتصادی گسترده در جهان وجود دارد.

۱- تورم: رشد تورم در اکثر کشورهای جهان به چالش اصلی اقتصاد جهانی و البته کشور ما بدل شده است. عوامل اصلی این رشد، شیوع کرونا در سال‌های گذشته، جنگ روسیه و اوکراین و افزایش قیمت انرژی در جهان هستند. یکسوم کشورهای اروپایی که در سال‌های گذشته تورم ۲ درصدی داشته‌اند امسال تورمشان دورقمی شده و تورم آمریکا هم به ۹/۱ درصد رسیده است که یک رکورد ۴۰ساله در این کشور محسوب می‌شود. در این بین بانک جهانی در گزارشی پیش‌بینی کرده است که روند رشد تورم و کمبود کالاهای اساسی در بسیاری از کشورها ادامه داشته باشد و حتی در برخی از مناطق جهان از جمله کشورهای فقیر باعث بی‌ثباتی شود. علاوه بر این نگرانی دیگر بانک جهانی از افزایش تورم این است که برخی از کشورهای سرمایه‌داری با افزایش نرخ بهره، باعث رکود در اقتصاد جهانی شوند و هشدار داده است که کشورها تجربه ۱۹۷۰ را در نظر داشته باشند که بانک‌های مرکزی با افزایش نرخ بهره، یک رکود جدی در اقتصاد دنیا ایجاد کردند و پیشنهاد کرده است که به جای افزایش نرخ بهره از سایر ابزارهای تنظیمی برای کنترل تورم استفاده کنند؛ از جمله اینکه اجازه دهند بانک‌ها پول بیشتری را وارد زنجیره عرضه کنند و بتوانند با افزایش عرضه از رشد تورم جلوگیری کنند.

در ایران هم ما به تبع رشد تورم جهانی و همچنین تورم داخلی که چند سالی است در گیر آن هستیم، شاهد رشد تورم در ماه گذشته بودیم. اگرچه در ماه‌های پایانی سال ۱۴۰۰ و دوماه ابتدایی سال (فروردین و اردیبهشت)، تورم به ۳۸/۷ درصد رسید و کمی کاهش یافت؛ ولی در خرداد دوباره تورم ۳۲/۲ درصد نسبت به ماه قبل (تورم نقطه به نقطه) رشد داشته است. البته این رشد تورم بهانه‌ای شد برای مخالفان حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰تومانی و پرداخت یارانه نقدی تا اعلام کنند که عامل اصلی تورم اصلاحات اقتصادی دولت بوده است. اما باید بدانیم که اگرچه حذف ارز ۴۲۰۰تومانی در رشد تورم تاثیر داشته، ولی آنها عامل نبوده و دلایل دیگری از جمله رشد پایه پولی، رقدینگی در پایان سال ۱۴۰۰، افزایش قیمت‌های جهانی کالاهای اساسی و کاهش امید به حل و فصل پرونده صلح‌آمیز هسته‌ای هم نقش مهمی داشته است. برای کنترل رشد تورم در کشور لازم است دولت، با مدیریت بانکی و مالی جلوی رشد پایه پولی و نقدینگی را بگیرد و امیدوارم که هرچه زودتر مذاکرات برجام هم به نتیجه مطلوب برسد. در این بین دولت باید سیاست تکنرخی کردن ارز و هدفمند کردن یارانه‌ها را همچنان ادامه دهد تا آن شاءالله اثرات این اتفاقات در رشد اقتصادی و بهبود شرایط کشور نمایان شود.

۲- بحران آب و تامین مواد غذایی: سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) در گزارش اخیر خود نسبت به بروز بحران جهانی تامین مواد غذایی در سطح جهان و رشد قیمت محصولات اساسی کشاورزی از جمله غلات (گندم، ذرت، برنج و...) هشدار جدی داده است؛ چالشی که از چند سال پیش با افزایش خشکسالی‌ها در مناطق مختلف جهان از جمله آفریقا و خاورمیانه شروع شد؛ ولی در سال جاری میلادی به دنبال شروع جنگ اوکراین (با توجه به اینکه روسیه و اوکراین تامین کنندگان اصلی گندم، ذرت، دانه‌های روغنی و... بودند) به یک بحران اساسی بدل شده است. فائو در گزارش خود به شرایط کشور ما هم پرداخته و هشدارهای جدی نسبت به افزایش واسنگی کشورمان به واردات گندم، ذرت و برنج داده و اعلام کرده است کمبود منابع آبی، بحرانی اساسی در سال‌های پیش‌روی ایران خواهد بود. این گزارش نشان می‌دهد متاسفانه کشاورزان ایرانی در هر هکتار کشت ذرت، برنج و گندم دو تا سه برابر بیشتر از میانگین جهانی آب مصرف می‌کنند و در شرایطی که با تشدید تنش‌های آبی روبه‌رو هستیم، ایران در سال‌های آینده احتمالاً ۷۰درصد از زمین‌های کشاورزی خود را از دست خواهد داد و این موضوع به یک خطر بزرگ برای کشور بدل خواهد شد. بحرانی که کارشناسان معتقدند آن چنان که باید و شاید تاکنون در ایران جدی گرفته نشده است و راه‌حلی که ارائه می‌دهند، ریاضت آبی ۱۰ساله و مدیریت کارشناسی به جای نگاه سیاسی به معضل آب برای پشت‌سر گذاشتن بحران کنونی است.

۳- اشفتگی مالی نظام بانکی: گزارش اخیر وزارت امور اقتصادی و دارایی از صورت‌های مالی بانک‌های دولتی در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ نشان‌دهنده زیان انباشته گسترده این بانک‌هاست. زیان این بانک‌ها ۸۱۶هزار میلیارد ریال یعنی ۸۱هزار میلیارد تومان برآورد شده است که نشان می‌دهد بخشی از این بانک‌ها مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت هستند و باید نسبت به برگزاری مجمع عمومی و تعیین تکلیف آنها اقدام شود. همچنین در این گزارش به دلایل اصلی ایجاد این زیان انباشته هم پرداخته شده که شامل مطالبات از دولت، غیرمولد بودن دارایی‌ها، وجود پرشمار املاک مازاد، بازده بسیار پایین شرکت‌های وابسته، سوءمدیریت و اداره سیاسی و منطقه‌ای شرکت‌ها، وجود مطالبات غیرجاری و فساد در اداره بانک‌هاست. از آنجا که می‌دانیم قسمت بزرگی از سرمایه‌گذاری‌های جدید در کشور از طریق بانک‌ها انجام می‌شود، بنابراین سالم‌سازی فعالیت‌های بانکی از وظایف مهمی است که دولت باید نسبت به آن اقدام کند. سامان دادن و وضعیت نظام و سیستم بانکی کشور و تعیین ریل بانک‌ها از بانکداری به جای بنگاه‌داری بیش از یک دهه است که مطرح شده اما هنوز به نتیجه نرسیده است که امیدواریم در این دولت شاهد آن باشیم.

۴- بی‌توجهی به صادرات: با وجود بحران‌های مالی و رشد تورم در سطح جهانی، بسیاری از کشورها تلاش کرده‌اند از ظرفیت صادرات به‌عنوان ابزاری برای بهبود شرایط اقتصادی کشورشان بهره ببرند، حال آنکه ما در این مسیر نه‌تنها ضعیف عمل کردایم که پسرفت هم داشته‌ایم. یکی از عوامل محرک و تامین‌کننده رشد اقتصادی، افزایش صادرات کالا و خدمات است. به‌عنوان نمونه بررسی داده‌های اقتصاد ترکیه برای بازه زمانی ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۱ نشان‌دهنده نقش مهم صادرات کالا و خدمات در تامین رشد اقتصادی این کشور است. تا جایی که نزدیک به ۳۰درصد رشد اقتصادی ترکیه در این دوره به‌دلیل افزایش صادرات کالا و خدمات حاصل شده است. اما در مقابل، ما از ظرفیت صادرات کالا و خدمات نتوانسته‌ایم استفاده کنیم. گزارش‌های رسمی نشان می‌دهد صادرات کالا و خدمات ایران در سال ۱۳۹۰ و به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ حدود ۲۵۲ هزار میلیارد تومان بوده که در سال ۱۴۰۰ به ۲۲۲ هزار میلیارد تومان کاهش پیدا کرده که رقمی کمتر از سال ۱۳۹۰ است. میانگین رشد واقعی سالانه صادرات کالا و خدمات طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ منفی ۱/۲۶ درصد بوده است. بحث صادرات یک موضوع اساسی بوده و اگر قرار است کشور توسعه پیدا کند، ما قطعاً باید به این موضوع اهمیت بیشتری بدهیم.

مسعود خوانساری
Alborz.payam@gmail.com